

SLOVENSKI NAROD

Izhaja več dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2—, do 100 vrat 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. *Slovenski Narod* velja letno v Jugoslaviji 240— Din, za inozemstvo 420— Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, L nadstropje. — Telefon 2034.

Upravnštvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Pred glavno razpravo proti morilcem hrvatskih poslancev

Preiskava v glavnem zaključena — Glavna razprava se bo vršila sredi novembra — Kje, še ni določeno

— Beograd, 3. novembra. Kakor se doznavata, je preiskava proti Puniši Račiču, Tomu Popoviću in Dragotinu Jovanoviću radi umora v Narodni skupščini že zaključena ter bo ves spis predložen sodišču, da sklepa o otožbi.

Sodišče je včeraj sklenilo ustavitev nadaljnega postopanja proti nekaterim poslancem, ki jih je v svoji prvi izjavni obremenil ranjeni poslanec dr. Ivan Pernar. Ker je s tem preiskava končana, računajo v beograjskih krogih, da bo razpisana glavna razprava sredi tekočega meseca.

Za razpravo vlada ne samo v jugoslovenski javnosti, marveč tudi v inozemstvu, zlasti pa v juridičnih krogih veliko zanimanje. Doslej še ni določeno, kje se bo vršila razprava. Beografska sodna dvorana je premajhna, ker bo vabljenih h glavnih razpravi nad 100 prič. Pojavili so se celo predlogi, naj bi se razprava vršila v dvorani Narodne skupščine, to je na licu mesta grozneg umora. Radi deževnega vremena se razprava vsekakor ne bo mogla vršiti na prostem, kakor je bilo pravno nameravano. Pojavljajo se pa tudi glasovi, naj bi se proces vršil izven

Beograda v kakem drugem mestu, ki razpolaga s primernimi prostori. Odločitev o tem doslej še ni padla in bo sodišče šele po ugotovitvi vseh drugih formalnosti sklepalo o tem vprašanju. V beografskih juridičnih krogih razpravljajo mnajveč o tem, ali bodo francoski odvetniki pripuščeni k razpravi ali ne. Beografski zagovorniki Puniša Račiča se jih zelo otepojajo in dokazujejo, da po veljavnih srbskih zakonih inozemci ne morejo nastopiti kot odvetniki pred srbskimi sodišči.

Po dr. Nedeljkovićevi voleizdaji

Odmev v beograjskem tisku. — Dr. Korošec si ne upa nastopiti proti hegemonističnemu voleizdajalcu. — Ogorčenje v gospodarskih krogih

— Beograd, 3. novembra. V beograjski javnosti se vedno živalno komentirajo članek generalnega direktorja Poštnih hranilnic dr. Nedeljkovića v beograjskem »Vremenu«. Tudi beografski tisk obširno piše o tem neobičajnem nastopu visokega državnega funkcionarja in ga po svoje komentira.

»Politika« in »Vreme«, ki tudi tokrat jasno kaže, da sta popolnoma v službi hegemonistov, objavljata izjave hegemonističnih pravakov, ki se zahvaljujejo dr. Nedeljkoviću za »odkrito besedo« in povsem odobravajo njegovo amputaško stališče. Neki radikal iz ožje Vukovičeve okolice je celo izjavil, da komaj čaka trenutka, da stisne dr. Nedeljković roko in se mu zahvali za »odločen nastop.«

Demokrati so v hudi zadregi. Zlasti »prečan« dr. Angjelinović je v stiski, ker ne ve, kako bi zagovarjal pred svojimi volicami Nedeljkovićevi stališča, ki je le izraz razpoloženja v vladi. Zato je postal ministrskemu predsedniku formalen protest, v katerem zahteva disciplinarno postopanje proti dr. Nedeljkoviću. Ostali demokrati pa mu zamerajo, da se sploh vmešava v to stvar.

Povsem drugač pa gledajo na Nedeljkovićev nastop gospodarski krog. Beografski »Trgovinski Glasnik« nagnala med drugim: »Tako delo je istovetno z voleizdajco. Direktor Poštnih hranilnic se je težko pregrešil zoper interes gospodarskih krovov in bi moral čutiti vso ostrino zakonov. Listi,

ki omogočajo take publikacije, ne služijo interesom države, marveč povsem drugim interesom. Od državnih uradnikov pa bi se vsaj lahko zahtevalo, da so patriotični, in to si naj zapomni tudi vlada, ki jo smatramo za tako početje njenih slabih uradnikov.«

Zemljoradniške »Novosti« naglašajo, da bi moral biti dr. Nedeljković vsaj toliko objektiven, da bi priznal, da so sedanjega stanja v državi krivi slabii politiki, ki so na krimulu. »Ni se čuditi, nadaljuje »Novosti«, »če hrvaški politiki trdijo, da hočejo srbjanci amputacijo. Ta njihova trditev je tem bolj upravičena, če visoki državni uradniki prihajajo s takimi predlogi.«

»Novosti« pa podčrtavajo še drugo, boli značilno stvar. Ko je povodom pogreba Pavla Radica in Gjure Basarička načelnika ministra šum Belančič na neki spominski svečanosti spregovoril par besed v čast umorjenim, je dr. Korošec kot minister notranjih del še isti dan zahteval od ministra za sume in rude, naj uvede proti Belančiču disciplinarno preiskavo. Tokrat pa dr. Korošec niti kot ministrski predsednik ni imel moralne korakije, nastopiti proti uradniku, ki propagira razkosanje države. »Novosti« izražajo sum, da dr. Nedeljković ni nastopal na lastno pest, marveč da je od nekoga dobil nalog stopiti na plan s svojim člankom, ker si sicer ni mogoče raztomačiti postopanja merodajnih vladnih krovov.

Železniške katastrofe v Rumuniji

Slučajno preprečena katastrofa osebnega vlaka. — Delavski vlak strmoglavl v prepad.

— Bukarešta, 3. novembra. Včeraj popoldne bi se bila na progi med Raresom in Adžubio kmalu pripetila slična ali pa še hujša železniška katastrofa, kakor se je v minulem tednu pri Slatini. Potniški vlak je vozil z največjo brzino in je vsed napacno postavljen kretinc zavozil na tir, po katerem je prihajal z nasprotni strani z enako brzino drugi potniški vlak. Potniki pa so sluhajno sami opazili gromče nevarnost in eden izmed njih je še pravocašno potegnil zasilino zavoro. Sele na to je vlakvodija opazil pretečo katastrofo in sunkoma ustavil lo-

kotomivo. Tri sekunde pozneje je bila nesreča neizogibna. Vlaka sta se ustavila oddaljena drug od drugega komaj poldrugi meter. Ker sta vozila z največjo brzino, bi bila katastrofa strahovita.

Pač pa se je v bližini Balte Sirata na ozkotirmi progi pripetila težja nesreča. Delavski vlak, s katerim so se vozili delavci na delo v železniško tovarno, se je na nekem ovinku prevrnil in skotalil v globok jarek. Dva delavca sta bila ubita, 11 težko, 11 pa lažje ranjenih. Vsi težje ranjeni se bore v bolnici s smrto.

V Pragi se rušijo palače

— Praga, 3. novembra. Kakor javljajo listi, je palača trgovinske in obrtniške zbornice ogrožena, da se zruši. Na poslopju se vidijo razpoke. Poslopje stoji na ostankih zidovja iz srednjega veka.

Krvavi spopadi v Lvovu

— Lvov, 3. novembra. Povodom proslage desetletnice ukrajinske republike je prišlo do strabovitega pokolja med ukrajinski dijaki in poljsko policijo. Poljski dijaki so organizirali protidemonstracijo, pri kateri je bilo ranjenih več oseb. Policia je arretirala nad 100 ukrajinskih dijakov. Pri spopadih je bilo ranjenih 30 policajev in 72 civilistov.

Potres v Ameriki

— Los Angeles, 3. novembra. V kraju Lompock v Santi Barbari je potres povzročil precejšnjo škodo. Vse zvezne so prekjene. Po dosedanjih vesteh je eksplodirala plinarna, vsed česar sta bili poškodovani sosednji poslopji univerze in sportnega kluba.

Husmann bo nadaljeval študije

— Berlin, 3. novembra. Oproščeni gimnazist Husmann se je danes imatrikuliral na univerzi. Vendar pa je zelo dvomljivo, ali bo mogel dokončati svoje studije, ker bo moral najbržje prevzeti posestvo svoje matere. Njegova mati je poverila ameriške detektive z nalogo, naj zasledujejo sledove umora. Branitelj Husmann je izjavil, da je že na sledu važnim dokazom.

Včerajšnja Pribičevičeva izjava

— Zagreb, 3. novembra. Včeraj dopoldne je v predsedstvu Sabornice nekaj časa konferiral g. Pribičević z dr. Mačkom in z nekaterimi poslanci. Po konferenci nista predsednika KDK dala novinarjem nikakih izjav. Pač pa je Pribičević popoldne, kakor običajno, sprejel novinarje. Med drugim je dejal:

Zanimivo je, da posveča beografski tisk veliko pažja nekaterim odstavkom o govoru dr. Grisogona, ki ga je imel pred včerajšnjim v Splitu. Nikake pažnje pa ne posveča tisk brzojavki, v kateri mi dr. Grisogona izraža popolno zaupanje. Skozi očala tega brzojava je treba gledati tudi na govor dr. Grisogona, ker je z njim izrekel popolno zaupanje vodstvu naše politike. Razume se, da je g. Grisogon kot pristaš narodnega edinstva v skrbih za to edinstvo, ki ga je zlovešča politika beografskih vladarjev dovedla v najresnejšo nevarnost. G. Grisogono bi hotel in želel, da se s strani naše fronte, pa niti od poedinev v tej fronti ne stori ničesar, kar bi moglo ogrožati to edinstvo. To je vsekakor vzvrseno stališče, ki bi dominiralo nad celokupno našo politiko, če bi tega merodajni faktorji v Beogradu ne preprečevali. V Beogradu napadajo zagrebško Vlaško ulico, če da se tam dela na nekakem memorandu Mussoliniju in Horthyju. Ako morda res kak poenotenje dela proti državi, bo naletel na popolno odsodo celokupne Kmečko-demokratske koalicije. Toda meščanstvo te Vlaške ulice se je do sedaj držalo disciplinirano in daleko bolje, kakor službeni faktorji v Beogradu, ki enostavno govore o amputaciji. Vlaška ulica ni o njej nikdar govorila niti pisala takih člankov, kakor jih pišejo v beografske liste visoki državni uradniki.

Parker Gilbert v Parizu

— Berlin, 3. novembra. V Pariz je prispeval nenačoma generalni agent za reparacije Parker Gilbert. Informirani krogci trdijo, da je ta poset v zvezi z naraščajočim odporom francoskega ministrskega predsednika Poincareja proti nemški zahtevi po reviziji Dawesovega načrta. Poincare se tudi protivi nemški zahtevi po sklicanju komisije strokovnjakov za reparacije; Anglija, Italija, Japonska in Belgija so pristale na nemške predloge, vendar pa končnega odgovora ne bo prihodnjega tedna.

Odmev papeževega posredovanja

— Berlin, 3. novembra. Včeraj je bil državni predsednik Hindenburg v svoji palači zaslišan kot priča v razpravi, ki jo je svoj napieril pl. Lama proti dvornemu predstavniku monarhističnem režimu. Poincare proti nemški zahtevi po reviziji Dawesovega načrta. Poincare se tudi protivi nemški zahtevi po sklicanju komisije strokovnjakov za reparacije; Anglija, Italija, Japonska in Belgija so pristale na nemške predloge, vendar pa končnega odgovora ne bo prihodnjega tedna.

Drobiz z vseh strani

— Verdun, 3. novembra. Včeraj je bil odprt spomenik v bojih za trdnjava padlim vojakom.

— Tirana, 3. novembra. Švedska vlada je priznala albanski monarhistični režim.

— Kodan, 3. novembra. Liga za lečenje raka namerava nakupiti 4 grame radija za ceno 750 danskih kron. To je najnižja cena, ki jo je mogla dosegiti liga.

— Kubá, 3. novembra. Pri predsedniških volitvah je bil dosedjanji predstavnik Machado skoraj soglasno zopet izvoljen za dobo šestih let. Volilna borba je potekla brez incidentov.

Orjaški mezdnji boj v Nemčiji

Danes je pričela stavka kovinskih delavcev v Nemčiji. — Nad 300.000 delavcev izprtih. Napovedujejo največjo stavko zadnjega desetletja.

— Berlin, 3. novembra. Z današnjim dнем je pričela v Nemčiji ogromna mezdra v primerni prostori. Odločitev o tem doslej še ni padla in bo sodišče šele po ugotovitvi vseh drugih formalnosti sklepalo o tem vprašanju. V beografskih juridičnih krogih razpravljajo mnajveč o tem, ali bodo francoski odvetniki pripuščeni k razpravi ali ne. Beografski zagovorniki Puniša Račiča se jih zelo otepojajo in dokazujejo, da po veljavnih srbskih zakonih inozemci ne morejo nastopiti kot odvetniki pred srbskimi sodišči.

V Porirju in Porenju počiva delo v

Pred ostavko Bratianovega kabinka?

Regentski svet zahteva odstop sedanje vlade, da omogoči sodelovanje Narodno-kmetske stranke.

— Bukarešta, 3. nov. V notranjem političnem položaju je neprizakovano prišlo do velike poostrosti. Kakor se doznavata, je včeraj popoldne regentski svet sporčil ministrskemu predsedniku Bratianu, da mora sedanja vlada še pred 1. decembrom podati demisijo ter prepustiti svoje mesto koncentracijski vladi. Regentski svet je trdo odločen, delovali na to, da se bodo 10letnega jubileja priklopitve Sedmognaške k Rumuniji 1. decembra udeležile vse stranke, kar bo mogoče le tedaj, ako bo nacionalni kmetski stranki omogočen vstop v vlado.

Ministrski predsednik Bratianu je na to sporočilo odgovoril regentskemu svetu, da sedanja vlada ne more prevesti odgovornosti za sklenitev stabilizacijskega posojila in prepustiti vladu drugi vladi. Če pa je regentski svet mnenja, da bo druga vlada nudila boljša jamstva za bodočnost države, je sedanja vlada pripravljena podati takoj demisijo, vsekakor pa pred podpisom stabilizacijskega posojila. Regentski svet bo danes definitivno sklepal o takojšnji demisiji Bratianovega kabinka.

Senzacija ljubljanske kronike

Smrtna nesreča na Miklošičevi cesti. — Samomor na Vožarskem potu. — Lov za kolesarskim tatom

— Ljubljana, 3. novembra. Ljubljanska kronika je danes v znamenju senzacij. Ponoči se je v mestu pripetila težka avtomobilска nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Dopolno ob 9. so okoli sodnije pasanti in policija preganiali na koliesih in z avtomobilom nekega kolesarskega tatu, ki je bežal kar se je dalo, ob 11. pa je bila policijska komisija pozvana na Vožarski pot, kjer se je obesila neka ženska. Avtomobilска nesreča se je pripetila okoli 23.30. Po Selenburgovi ulici, Dunajske cesti, Tavčarjevi in Cigaletovi ulici je razmeroma precej naglo vozil Šofer Emeric F., na Križevi Cigaletove in Miklošičeve ceste se je gugal poslagava nekega moškega, ki je bil najbrž precej vinjen. Meril je cesto na dolgo in široko, k Nesreči ga pa Šofer v temi ni opazil. V naslednjem hipu je bil neznani moški že pod avtomobilom.

Šofer ni opazil nesreče in drvel daje proti kolodvoru. Nesrečo je opazil službočni stražnik, ki je stal približno 50 korakov oddaljen od kraja nesreče, videl je temno postavo, ki se je lovila po ulici, kričila z rokami, in nato skoraj neslišno padla. Stražnik se je čudno zdelo, da je dozdevni ponoči brez sledi izginil, stopil je bliže in opazil, da je moškega, ki je ležal v mlaki kriji. Neznanec je bil že nezavesten. Stražnik je takoj obvestil rešilno postavo in kmalu je bil ponosrečen prepeljan v bolničko. Toda umrl je, ne da bi se zavedel. Njegove poškodbe so bile izredno težke. Počila mu je mrena na trebuhi, poleg tega si je pri padcu prebil lobanje in tudi dobil ežek na notranje poškodbe. V bolniči so doznavali, da gre za brezposelnega maserja Ivana Pirša, rojenega 1877.

Šofer, ki je temi ni imel niti pojma, je s kolodvorsko krenil v garažo in nato paš odšel proti pošti. Tu je izvedel, da je nekoga povozil. Nato je odšel Šofer na policijo in prijavil nesrečo. Danes dopoldne je bil zaslišan, izpovedal pa je, da v temi ni videj nikogar in da ni prehitro vozil. To je izveden, da je včeraj deloval tudi njegov sopot

Dnevne vesti.

Promocija. Na zagrebaški univerzi so promovirali v sredo za doktorje medicine Vladimir Trampuž, Zora Pucek in Anton Žuk.

Iz prometne službe. Imenovan je za uradnika pri kurilnici v Banjaluki na službi pri ekspozituri v Prijedoru uradnih kurilnic v Slavonskem Brodu Dragotin Čebular; premeščeni so k prometno-komerčnemu oddelku železniške direkcije v Ljubljani Josip Žnidarič, za postajenačnika v Trbovje postajenačnik v Belinčicu Franjo Paul, na glavni kolodovor v Mariboru postajenačnik v Bohinjski Beli Emerik Kupljen.

Kmetijska šola na Grmu je zaključila šolsko leto 1927-28 dne 30. oktobra t. l. Zaključku sta prisostvovala predsednik ljublj. obl. odbora dr. Natlačen in odbornik za kmetijstvo dr. A. Milavec. Po slovenski zahvalni službi božji v farni cerkvi v Šmihelu so se zbrali učenci s profesorskim zborom zavoda in poduradništvenim k razdejavi spričevali. Prvi je povzel besed redatelj Ing. A. Podgornik, ki se je v imenu zavoda poslovil od gojencev, želet, da bi jim ostala šola, ki jim je bila sedaj druga mati, to tudi v bodoče. Dr. Milavec je podviral skrb oblastnega odbora ljubljanskega za kmetijsko ljudstvo in zagotovil gojenjem vsestransko podporo pri njihovem delu za napredok kmetijstvu. Svaril jih je, naj našek, pridobiljeni v šoli, ne skušajo čez noč uveljaviti, temveč postopoma in sporazumno s starši. Končno je predsednik obl. odbora dr. M. Natlačen pristopil k razdelitvi spričeval. Naglasil je lepe uspehe, ki so jih dosegli gojeni s svojo pridnostjo, pa tudi z vestnostjo in požrtvovljenoščijo svojih profesorjev, ter jih opomnil, naj ostanejo zvesti kmete in m. stanu, ki je lep, varen in vzvišen. Zlasti naj posvečajo svoje znanje in moč organizaciji kmetijskega združništva. Solo je dovršlo 32 gojenjev in sicer trije iz odličnim, 14 s prav dobrim in 15 z dobrim uspehom. Pohvalno diplome je dobil kot vsestransko najboljši učenec Anton Starc iz Čuril pri Metliki. Pri skupnem konsilu se je izmenjalo nekaj pomembnih napitnic, izmed katerih je bila najlepša ona g. predsednika dr. Natlačane, ki je slavil kmete in zaključil napitnico na kmete in kmetko ljudstvo z besedami: »Slovenski kmet naj živi!« Prele je bil zahvalni govor učenca Starca, zahvalil se je zavodu in oblastnemu odboru za podporo, s katero se je večina učencev šola na zavodu brezplačno. S toplo ljubezijo do kmete grude je zagotovil, da njegovi součenci in on ne bodo pozabili, da ima slovenska zemlja kruga za vse in mi treba Amerike. Veliko da so se na zavodu naučili v strokovnem pa tudi v splošnem oziru. Predložil je za stopnišča ljubljanske oblasti tri Številke dajačkega lista »Brazda«, ki so ga učenci sami izdali, kot glasilo lastnega dajačkega društva. Da hraničar trajen spomin na ta slovenski dogodek, so učenci pozvali fotografia in se je družba skupno fotografirala. Slovensnosti so se poleg obeh zastopnikov ljublj. oblasti in domačega uslužbenstva udeležili tudi honorarni nastavniki vetr. nadz. O. Skale, šum. svet. Fr. Šulgaj, kaplan J. Potočnik in okrajin kmet. referent Fr. Malasek. Novo šolsko leto se prične na zavodu dne 8. novembra t. l. Novo sprejeti gojeni se vpisujejo dne 7. novembra.

Osebne vesti s pošte. Dnevnica A. Žaman in E. Plevel na ravnateljstvu sta nastavljena za služitelja. — Za dnevnica je iz navedenih ozirov premeščen v Križe pri Tržiču in je bil včeraj razšreni službe v Št. Vidu.

Smrtna kosa. Včeraj je preminul v Ljubljani vprkojeni prokurist Stavne družbe g. Ivan Medic. Pokojni je bil značajen, simpatičen in splošno priljubljen mož. Pogreb je potri u trih popoldne iz mrtvaničnice splošne bolnice. Blag mu spomin! Težko je priprati rodbini naše iskreno sožaj!

Podpora invalidom za kongres. Finančno ministrstvo je izplačalo predsedniku invalidskega udruženja 60.000 Din na račun podpora invalidom, ki se bodo udeležili letosnjega kongresa invalidskega udruženja v Bitoliu.

Dvojni tir na progi Zagreb-Zidan most. Prometno ministrstvo z vso nagnico izdaje načrte za drugi tir na progi Zagreb-Zidan most.

Vreme. Letos tudi vremenski proroki nimajo sreča, ker se ne prestano motijo. Za danes in jutri so napovedali oblačno, nekoliko hladnejše vreme brez padavin, v restnicu je pa že dopoldne deževalo. Vreme se izpremlja kakor v aprili. Včeraj je bilo lepo samo v Zagrebu in Skoplju, drugod pa oblačno in deževno. Nebo se ne more zjasniti, ker pihaju južni vetroti in ker je pretoplo. Včeraj je bilo v Beogradu in Skoplju 22, v Splitu 21, in Mariboru in Zagrebu 18, v Ljubljani 15.5 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 762 mm, temperatura je znašala 5.5 stopinj.

Cehoslovaki v Jugoslaviji. Po zadnjem štetju biva v Jugoslaviji 138.000 Cehoslovakov, med katerimi je približno polovica Slovakov. V Srbiji jih je 5000, v Bosni in Hercegovini 10.000, na Hrvatskem in v Slavoniji 60.000, v Sloveniji 3000, v Banatu 18.000, v Bački 42.000, v Dalmaciji 700, v Črni gori 100, Slovaki so naseljeni večinoma v Bački in Banatu, kjer jih je okrog 36.000, v Sremu pa 15.000. Organizirani so dobro, imajo svoje denarne zavode, trgovine in šole. Politično so organizirani v svoji stranki, v slovaški narodni kmetički stranki. V heografski skupščini so imeli svojega poslance in sicer Igorja Branka Stefanika, brata pokojnega generala in prvega češko-slovaškega vojnega ministra Stefanika. Po novem volilinem zakonu pa Slovaki ne morejo več nastopati samostojno in tako so svoje zastopnike v našem parlamentu izgubili. V krajih, kjer so Slovaki pomešani s Srbi, se ne počuti posebno dobro, nasploh se pa s hrvatskim prebivalstvom zelo dobro razumejo.

Iz Ljubljane

Zdravstveno stanje v Ljubljani. Mestni fizik je izdal mesečni zdravstveni izkaz za oktober, iz katerega je razvidno, da je bilo v oktobru rojenih v Ljubljani 142 otrok, od teh 80 dečkov in 62 deklek. Mrtvorjenji so bili 4. Smrtnih slučajev je bilo 84, od teh moških 43, žensk 41. Jetiki na sopilih je podleglo 15, bolezni na srcu 9, prirojeni slabosti in prirojenim telesnim hibam 7, raku in drugim kožnim bolezni 6, škrilatini 3, itd.

Cena vžigalic je ostala nelzpremenjena Kakor znano, je naša država odstopila monopol vžigalic švedsko-ameriškemu trustu. Vžigalice so bile doslej po 1 dinar škatljica in ta cena ostane tudi v bodoče. 70 para je šlo na račun monopolskih takse, tovarne so pa dobivale od vsake škatljice 21 par. Prevoz je stal 2%, veletrgovci so dobivali 2%, prodajalci na drobno pa 5%. Odslj bo do bivala država 66 par monopolskih takse. Doslej se je porabilo v naši državi okrog 180 milijonov škatljic vžigalic, v bodoče se bo pa konzum povečal na 250 milijonov. Posojilo, ki ga je dobila monopolna uprava z odstopom monopolja vžigalic, bo porabila za odplačila dolga v znesku 1 milijard 617.000 Din. Država bo dobila za znesek v devizah in ga bo porabila za odplačilo letičnih dolgov.

Blagovni promet med Jugoslavijo, Madžarsko in Italijo. V Sarajevo so prispevali delegati madžarskega prometnega ministra, da sestavijo v sporazumu z delegati naše general. dir. in sarajevske želez. dir. želez. tarife za blagovni promet med našo državo in Madžarsko. V poneljek prispo v Sarajevo tudi delegati italijanskega prometnega ministra, ki bodo sodelovali pri posvetovanjih glede nove železniške tarife.

Regulacija Save. Zagrebška oblastna skupščina in mestna občina sta pokrenili energično akcijo, da se Sava čimprej regulira, da ne bo Zagrebu neprestano pretela nevarnost poplav. Oblastni odbor je votiral za regulacijo Save pri Zagrebu 100 tisoč dinarjev, mestna občina pa 200.000 dinarjev.

Almanah »Jadranske Straže«. Koncem tekočega meseca izide jubilejna izdaja almanaha »Jadranske Straže« za leto 1928-29. Številka bo obsegala 900 strani in bo obravnavala vse panoge našega primorskega življenja. Razprave so napisali priznani učenjaki, strokovnjaki in književniki. Bogata ilustrirana izdaja bo opremljena s krasnimi umetniškimi reproducijami, med katerimi jih bo nad 100 v lepem bakrtiku. Opozarjamо našo javnost na jubilejno Številko »Jadranske Straže«, ki se naroča pri »Jadranski Straži« Beograd, Miloša Velikega 14, in stane v platno vezana 150 Din.

Hiro in zanesljivo deluje pri vseh katarih **gleichenberški Konstantinov vrelec**

Glavna zaloga:

A. SARABON, Ljubljana.

Za Cyril Metodovo družbo so za ta mesec priglašeno slednje prireditve: danes koncert v Kamniku, jutri v nedeljo veselica Primorcev v Šiški, prihodno nedeljo Martinov večer ženske in moške podružnice v Ljubljani. Zeleti je, da tudi druge podružnice napravijo Martinov večer, veselico ali kako zbirko, kajti C. M. družba je zelo potreblja podpore. Vsi letosni dohodki so docela izčrpani, izdatkov pa bo že v teh dveh mesecih precej. Podružnice se tudi prosijo, da nabranje članarino čimprej izroči vodstveni blagajni.

Zakon o državljanstvu. V »Službenih Novinah« z dne 1. t. m. je izšel že davno napovedani in težko pričakovani zakon o državljanstvu, o katerem ob priliki spregovorno podrobne.

Premestitev. Alojzij Jeločnik, dosedajni učitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, je iz službenih ozirov premeščen v Križe pri Tržiču in je bil včeraj razšreni službe v Št. Vidu.

Smrtna kosa. Včeraj je preminul v Ljubljani vprkojeni prokurist Stavne družbe g. Ivan Medic. Pokojni je bil značajen, simpatičen in splošno priljubljen mož. Pogreb je potri u trih popoldne iz mrtvaničnice splošne bolnice. Blag mu spomin! Težko je priprati rodbini naše iskreno sožaj!

Podpora invalidom za kongres. Finančno ministrstvo je izplačalo predsedniku invalidskega udruženja 60.000 Din na račun podpora invalidom, ki se bodo udeležili letosnjega kongresa invalidskega udruženja v Bitoliu.

Dvojni tir na progi Zagreb-Zidan most. Prometno ministrstvo z vso nagnico izdaje načrte za drugi tir na progi Zagreb-Zidan most.

Vreme. Letos tudi vremenski proroki nimajo sreča, ker se ne prestano motijo. Za danes in jutri so napovedali oblačno, nekoliko hladnejše vreme brez padavin, v restnicu je pa že dopoldne deževalo. Vreme se izpremlja kakor v aprili. Včeraj je bilo lepo samo v Zagrebu in Skoplju, drugod pa oblačno in deževno. Nebo se ne more zjasniti, ker pihaju južni vetroti in ker je pretoplo. Včeraj je bilo v Beogradu in Skoplju 22, v Splitu 21, in Mariboru in Zagrebu 18, v Ljubljani 15.5 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 762 mm, temperatura je znašala 5.5 stopinj.

Cehoslovaki v Jugoslaviji. Po zadnjem štetju biva v Jugoslaviji 138.000 Cehoslovakov, med katerimi je približno polovica Slovakov. V Srbiji jih je 5000, v Bosni in Hercegovini 10.000, na Hrvatskem in v Slavoniji 60.000, v Sloveniji 3000, v Banatu 18.000, v Bački 42.000, v Dalmaciji 700, v Črni gori 100, Slovaki so naseljeni večinoma v Bački in Banatu, kjer jih je okrog 36.000, v Sremu pa 15.000. Organizirani so dobro, imajo svoje denarne zavode, trgovine in šole. Politično so organizirani v svoji stranki, v slovaški narodni kmetički stranki. V heografski skupščini so imeli svojega poslance in sicer Igorja Branka Stefanika, brata pokojnega generala in prvega češko-slovaškega vojnega ministra Stefanika. Po novem volilinem zakonu pa Slovaki ne morejo več nastopati samostojno in tako so svoje zastopnike v našem parlamentu izgubili. V krajih, kjer so Slovaki pomešani s Srbi, se ne počuti posebno dobro, nasploh se pa s hrvatskim prebivalstvom zelo dobro razumejo.

II. Razpis dijaške ustanove ljubljanskega mesta za učence srednje tehniške šole v Ljubljani. Mestni magistrat razpisuje šest mest ustanov za učence višjih oddelkov in dve mestni za učence nižjih oddelkov te šole v iznosu po 1000 (en tisoč) dinarjev na leto. Pogoji so razvidni iz razglasu na občinski deski in na srednji tehniški šoli.

— II. Ljubljansko kazalište na početku sezone. Je naslov članka, ki ga je napisal ljubljanski dopisnik zagrebških »Novosti« g. O. G. Ambrož v petek 26. oktobra t. l. Gospod pisek se zelo trudi med drugim dokazovati v prilog bivšega upravnika Narodnega gledališča v Ljubljani g. inž. Kregarja, če da je bilo Ljubljansko gledališče pod njegovim vodstvom v sijajnem razvitu itd. Nič nimamo pripomiti osebnemu imenu g. Ambroža, to je stvar okusa, čudimo se pa, da g. pisek bistveno netočno informira hrvatsko javnost v obliki, ki je v očitem nasprotju z resnicami in tukajnjim razpoloženjem. G. Ambrož, ki je ponovno naglašal, da je večik prijatelj gledališča in igralcev, gotovo je nevstljiv. da je nastal po odhodu g. Kregarja v gledališču mir in veliko veselje do dela in to pa zaslugi sestreljega upravnika g. Otona Župančiča. Dovoljemo si se pripomniti, da teke vrste informacije niso v prid slovenskemu gledališču. — »Udruženje gledaliških igralcev Ljubljana.«

Jutri nedelja pri Kette-ju Aleksandrova cesta 3. ? Ne zamudite pogledati!

rekinto na centralo: Umetniška Matka v Ljubljani, Dunajska cesta 35, kjer se tudi naroča »Očiščenje«.

— IJ. Obrtniško društvo v Ljubljani vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki se bo vršil danes zvečer ob pol 8. uri v gostilni »Pri Novaku« na Rimske cesti. Dolžnost vsakega člena je, da se vsaj enkrat na leto zanima za svojo organizacijo, vključno z raziskovanjem in izboljšanjem.

— IJ. Gostilna pri »Fajmoštu« izborni dolensko portugalsko, liter 16 Din in sladek most, liter 12 Din.

825-n

Odvetnik dr. Josip Grablovic
je preselil svojo odvetniško pisarno
v Dalmatinovo ul. 3.

— II. Kino Dvor: »Hija skrivenosti.«

— II. Šentjakobska knjižnica v Ljubljani, Stari trg 11, je izposodila meseca oktobra t. l. na 3938 strank 14.137 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 3. do pol 8. zvečer, ob sobotah, nedeljah in praznikih tudi od 10. do 12. dopoldne, ter izposoja slovenske, srbo-hrvatske, češke, ruske, poljske, nemške, francoske, italijanske, angleške, esperantske knjige in modrene liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Na razpolago novi popolni tiskani imeniki knjig, ki jih kupi, da si napiše Številko knjig doma. Knjige se pošljajo tudi po pošti.

833-n

— II. Najmoderneja kožuhovina, prekrasna izbira kožuhovinastih plaščev, najlepši modeli in krzni vse vrste; astrahan, sealskin, kune itd. imata vedenje v zalogi krznar P. Semko, Ljubljana Mikloščeva cesta. Opozorjam občinstvo, da si ogleda bogato zalogo.

— II. Novi »Začetniški plesni tečaj — Šole Jenko« se prične v torek 6. novembra ob 8. uri zvečer v balkanski dvorani Kazine. Vpisovanje vsak dan od 5.—7. pop. istotam.

— Posebne plesne ure daje g. Jenko v balkanski dvorani Kazine vsak dan od 10. do 12. zvečer.

— II. Nedeljske popoldanske plesne vaje g. Jenka se vrše jutri in vsako nedeljo od 3.—7. pop. v »velikih« dvoran Kazine ob 11. uri dopoldne za ženske v kinu Ideal in ob 11. uri za moške v Elitnem kinu Matici. Danes edenodnevno običajne predstave ZKD.

— II. redna glavna skupščina Sveta služiteljev ljubljanske univerze se bo vršila 16. t. m. v dvorani, ki bo pravčasno obnovljena. Volitive v predsedstvo se bodo vršile 17. t. m. od 13. do 18. istotam. Glede vložitve list in stavljanja samostojnih predlogov glej na deski v avli univerze.

— II. Iz kraljestva narave. Samo še v nedeljo ima na sporedu ZKD prekrasni Ufin film, ki se predvaja prikvarit na praznik 1. novembra. Radi izredne

--- Moda ---

Dočim kožuhovina dame bolj krasa, nego greje, jo nosijo gospodje skorobrez izjemne samo zato, ker je topla. Pozna jesen je čas, ko je treba poskrbeti za toplu obleko. Najbolj topla in praktična je pa kožuhovina in zato je tudi na zimskih moških suknjih vedno boli v modi. Pred dobroimi desetimi leti se je govorilo o kožuhovini kot o nečem izrazito luksuznem in navadnemu človeku nedosegljivem. Kožuhovina je bila predvaga in nosili so jo samo bogataši. Zdaj se je pa industrija kožuhovine tako razširila in krznariji poslujo na trgu toliko robe, da so cene znatno padle.

Na naši sliki vidimo kožuhovinaste suknje, kakršne nosijo elegantni, okusno oblečeni gospodje. Sportni kožuh, ki pa še daleč ni omejen samo na sport, marveč je ohranil samo svoje ime iz prejšnjih časov, se pojavlja v dveh oblikah. Eni so kratki, drugi dolgi. Pri obeh zahteva moda debelo, ne preveč kocasto blago, velour ali tweed. V modi je še vedno karirasto blago, dasi ne več tako, kakor prejšnja leta. Sportni kožuh se zapenja na tri pare gumbov, s kožuhovino obšit ovratnik mora biti širok in segati do srednjega gumba. Kožuhovina na rokavih v zapestju ni več moderna. Dolg kožuh se ne razlikuje mnogo od kratkega. Razlike je samo ta, da je pri sportnih kožuhovinah ovratnik navadno obšit s kožuhovino samo do polovice, dočim mora biti pri dolgih kožuhih ves pokrit s kožuhovino. Ker je kožuh dolg, mora biti zadaj prerezan, da nas ne ovira pri hoji.

Za ovratnike ima moda celo vrsto tradicionalnih kožuhovin. Črna kožuhovina ni posebno prikladna za ovratnik. Pri podlogi pride v poštov v prvi vrst bizam, zelo praktičen je pa tudi kratko ostržen kožušček jagnjeta.

František Kropac:

Akrobat

Ponoči so lazile mačke po strehah, med katerimi je visela akrobatova vrv. Pri vodnjaku stoji komediantov voz in njegova mlada žena si čeče zlate lase. Vrata voza so samo priprta in solnični žarek deli prostor v dva dela. V žarku trepeče prah in leskečijo se ženini lasje, njen vrat in ramena pa tvorja čarobno sliko beline in privlačnosti. Akrobat se opira na vodnjak, v katerem žubori voda iz zemlje. Mimo idoči se ozirajo na zeleni voz in modro progasta akrobatova prsa. Nad mestom pa počiva mir, kakor neviden oblak. Mesto med lavidami in njivami je kakor ogromen pajek, ki se stara, ne da bi vedel zakaj. Potok žubori mimo, akrobat sanja.

Jutro se nagiba k poldnevnu, solnce pripeka. Popoldne se valjajo na solnicu lene mačke, ližejo si tačice in pogledujejo na strehe, če bi se dalo kaj ujeti.

Zvečer pa zaigra na trgu godba. V temni gostilniški veči je izginil tujec Ozrl se je na voz pri vodnjaku. Mreža pod vrvjo se je majala, kajti akrobat je preizkušal solidnost svoje naprave. Majala se je mreža, past za človeka, ki bo v zahab in grozo gledalcev plezel po vrv, kakoveter. Imel bo držal pred seboj, bo nihal sem in tja in vzdrževal ravnotežje njegovega telesa. Drog, ki ga ponese s seboj, bo nihal nad gla-

Promenadni kožuh, ki je vedno eleganten, se v splošnem malo razlikuje od modernega paltoja. Zapenja se istotako na tri ali štiri pare gumbov in mora biti raven brez najmanjše označbe bokov. Žepi so vrezani ravno. Dočim moda za sportne kožuhe ne priporoča črnih kožuhovinastih ovratnikov, so isti pri promenadnih kožuhih obligativni. Tudi pri promenadnih kožuhih je za podlogo najbolj eleganten in praktičen bizam. Res je sicer, da je tudi moški kožuh drag, toda kdor je uvideven in pametni, si ga nabavi, ker ga lahko nosi vse življenje, če le malo pazi nanj.

Kožuhovasti plašči vseh vrst
P. SEMKO, Ljubljana,
Miklošičeva cesta.

Kožuhe in kožuhovino sploši bi lahko razdelili v dva dela: klasično, dragi kožuhovino, ki predstavlja pogosto celo imetje, in na celo vrsto raznih fantazij in imitacij. Pri izbiri odloča sam žep, kajti če bi tega ne bilo, bi si gotovo izbrali najdražjo in najlepšo kožuhovino. Elegantni, dragoceni kožuhim imajo letos zelo preprost krov in obliko. Dragocen kožuh ne trpi več gub in zvončastih oblik, kakršne so bile v modi še pred dvema letoma. Isto velja za kombinacije več vrst kožuhovine. Tudi ovratniki iz drugačne kožuhovine, ki so bili lani tako moderni, so večinoma že izginili. Ovratniki na finih kožuhih morajo biti visoki in široki. Kožuh se zapenja na en gumb ali pa se sploh ne zapenja. Na nekaterih kožuhih vidimo rokave pod komolcem razširjene, proti zapetju pa zožene po krovu rokavov zimskih plaščev.

dino teme, na kateri obvise pogledi presenečenih gledalcev. Da, ta drog bo segal do zvezd, magljajočih nestreno nad svetom, blodil bo od ene do druge in podoben bo angelškim krihom.

No, on že ima belo-žolto obliko in preizkuša solidnost svoje naprave. Kar zaigra domača godba na njegovo znamenje veselo koračnico in akrobat začne plezati po lestvi. Množica mu napečno sledi. Vedno manjši je, vedno višje in višje pleza. Potok žubori, toda on ne sliši več žuborenja. Vrata voza se odpro in pojavi se trije otročiči, običeni kakor akrobat. Stopijo k lestvi in gledajo gori. Tudi žena pride, prerine se skozi množico in smukne skozi temna vrata v gostilno.

Akrobat razprostre roke svoji deci v pozdrav. Noč šumi, krog gozdov okrog mesta se krči s tem in obdaja tesno ulice s trepetajočimi svetilkami. Akrobat se pa oprijemlje svojega droga in že drsi dolgih, lahnih korakov po vrv. Zdi se, da visi v zraku, da se je izpremenil v podobo brez duše in telesa. Njegovo obliko obseva od spodaj luč in vidi se ostre poteze njegovega obraza. Toda njegova senca se izgublja nekje visoko nad strehami, plazi se ob njem sem in tja in kakor klic se izgublja nekje v praznini.

Gledci priznajo kozarce. Tujec, ki se je pojavit pri oknu, se ozre na trg in na strahotno senco, viščo tik nad njegovim oknom. Potem zapre okno in spusti zaveso. Akrobat, zapolen s svojo bravuro, ni ničesar opazil. Ne tuja,

Vse vrste imitacij in tudi cenejša kožuhovina dopušča malo več fantazije, osobito glede ovratnika in manšet iz dolgodlake kožuhovine. Pa tudi pri cenejših kožuhih priporoča moda čim pristopljši linijo. Če je kožuh iz zelo mehke kožuhovine, se ni treba strogo držati kraja letosne zimske mode. Kratki kožuh se priši iz mode. Samo nekateri veliki parški saloni propagirajo kot novost tričetrtinske kožuhe iz vidre, karakula in poletnega hermelina, ki se nosijo čez malo voljeno popolansko obleko enake barve.

Imamo pa še celo vrsko kožuhov iz blaga, ki mu pravijo in Parizu sportno. S tem ni rečeno, da ni porabno za druge namene, toda nobena damska z dobrim okusom bi takega kožuha ne oblekla zvečer na večerni ali veliko popoldansko obliko. Izrazito sportni kožuh si so ostrženega jagnjeta, antelope, sivega in rijavega astralana itd. Mnogo se nosi tudi črno ali temnorjavovo barvanova tečaja koža.

Najsjajnejši del zimskih modnih revij v Parizu so bili kožuhovasti večerni plašči in kepi. Moda očividno kolabira med kožuhovinastim plaščem in kepom. In dasi visoki, vitki damni zelo pristoja kep, je bilo na revijah vendar videti mnogo hermelinovih plaščev z rokavi, običenih čez visoko večerno toaletno. Večerni plašč je luksuz in zato spada k njemu samo luksuzna kožuhovina. Cenejši material za večerne kožuhe je samo krt, pa tudi ta je v svetu večernih lestencev dokaj skromen. Edini dopustni okrasek večernih kožuhov je lisica, ki tvori ovratnik in manšete ali pa se vije od ovratnika dolii po celem robu. Vsa fantazija na kožuhovin, najrazličnejše barve, kombinacije kožuhovin, komplikirani kroji in ekscentrična podlaga, vse to si lahko dovolijo samo dame, ki imajo v svoji

garberobi več kožuhov. Dame pa, ki hočajo nositi kožuh dolgo in ob vsaki prilici, naj ostanejo raje pri najbolj klasičnem. Saj je tudi najcenejša kožuhovina za navadnega zemljana draga.

Lansk zimo je bila skoro edino elegantna barva za dnevne kožuhe črna. Črni plašči in črni kožuhli so postali skoro uniforma vseh elegantnih dam, kar je veljalo tudi za popoldanske oblike. Letos ostane sicer črn kožuh v modi, vendar se pa vracamo k vsem niansam sive, pa tudi rjave in beige barve. Podlaga dnevnih kožuhov letos ni več tako razkošna in kričeča, kakor je bila prejšnje sezone. Gladek, trezen krepdešin je za kožuh najprimernejša podlaga. Pač pa so podlage večernih kevov zelo razkošne.

Elegantne dame gredo v svojem navdušenju za ansamble tako daleč, da jih hočajo imeti tudi pri kožuhih. Obliko pa je kombinirana s podlogo kožuha ali pa je obrobljena z enako kožuhovino. Hermelinov kep s svetlotmodro podlogo čez modro, z biseri obšito obliko, bizarov kožuh z rdečo podlogo čez rdečo popoldansko obliko, ki ima oba volana obrobljeni z bizamom, astraahn na svetlozelenem itd. Take oblike so zelo drage in celo v Parizu jih kupujejo samo redke Američanke.

Ali se bojite vzeti klobuk z glave — ali radi storite to, da pokažete svoje lepe lase? Na vsak način je to odvisno od tega kako so negovani Vaši lasje. Ako boste za umivanje las rabili vedno le Elida Shampoo boste brhkejsa in lepa, kakor ste bili kedaj popreje. Elida Shampoo bo napravil Vaše lase mehke kot svila ter ohlapne, lahne kot puš, zdrave in lepe. Vi boste vedno rada razoglava, ako bodo Vaši lasje dosledno negovani z Elida Shampoojem.

ELIDA SHAMPOO

Koža

Važno vlogo igra v letošnji jesenski sezoni koža, ki bo ostala v modi tudi čez zimo. Dame nosijo s kožo obrobljena kriila, svitre in plašče, ali pa plašče in dolge suknje iz kože. Najbolj je priljubljena jelenja koža. Celo poloti so nosile elegantne dame v francoskih letoviščih kratke suknje iz jelenje kože svetlih barv. Spodaj, pa tudi na rokavih in ovratnikih so bili okrajeni z dolgimi kožnatimi resami. To poletno fantazijo vidimo tudi zdaj na sportnih igriščih, zlasti pa pri damah, ki delajo doljše izlete v avtomobilih.

Na spomladanskih in jesenskih oblikah vidimo mnogo okraskov iz jelenje kože, manšete, ovratnike, pasove, monograma itd. Jelenja koža je sploh za vse. V fini izdelavi jo vidimo kot krvato k sportnemu svitru, lepa je tudi za klobuček h golfu, za izlete ali k praktični popoldanski obliki. Iz jelenje kože so tudi moški in ženski telovniki, ki se nosijo pri sportu in v vsem angleškim kostumom čez svetlo bluzo. Za popoldanske oblike v zimski seziji bodo neobhodne rokavice iz jelenje kože v vseh modernih barvah.

Zelo moderna je tudi gladka koža, na kateri so našla kožski kože drugačne barve. Iz lakaste kože se delajo klobučki, ki so praktični zlasti za deževno vreme. Lakasta koža je zelo priljubljen material za plašče, ki jih rabimo ob deževnem vremenu. Seveda pa mora biti finješna in tanjsa, nego ona, ki smo jo rabili pred leti za večne plašče. Iz lakaste kože se izdelujejo tudi manjši in večji ročni kovčegi. Luksuzni kovčegi so pa izključno iz eksotičnih kož.

Elegantna in moderna

kožuhovina

P. SEMKO, Ljubljana,

Miklošičeva cesta.

Dve zanimivi sodbi o zakonskem življenju

**Kaj pravi pisateljica R. Forbes
— Nič ne smel poročiti pisatelj**

Omejevali normalne funkcije ženske na funkcijo žene in matere je prav tako nelogično, kakor pritisniti možemu na čelo žig bojevite zveri, — pravi pisateljica Rozita Forbes. Teorija, da je edina naloga ženske skrbeti za razmnoževanje človeškega rodu, izvira iz časov, ko je bila edina funkcija mož boj, v katerega ga je gnala včinoma njegovega krvoločnosti. Obe stališči sta zdaj zastareli. Zakon je eden naiznimivejših, obenem pa najtežjih poklicev na svetu in odgovornost za njegov uspeh ali neuspeh mora biti razdeljena enako med obema zakončema. V pradavnih časih je mož tvegal življenje, da je branil imetje, ki so ga pridobivale žene z napornim obdelovanjem zemlje. Tudi v teh primitivnih časih je bilo materinstvo samo polovica ženine dolžnosti in je bilo utemeljeno z dejstvom, da je bomeni vsakodete prirosek plemena, odnosno rodbine, čeje usoda je bila več ali manj odvisna od števila članov. Moderna doba, ki odklanja vojno in v kateri je človeško silo nadomestila tehniko, pa ne more zagovarjati razmnoževanja človeškega rodu za bojne namene.

Theorija, da mora vsaka ženska prispevati k povečanju števila prebivalstva, tudi če gre za preobljudeno državo, ne glede na svoje fizične ali duševne moči in ne glede na svoje zdravje, je kriva, da so predmetni večjih mest polna tovarni in umobulnic, da je na svetu vedno več brezposelnih, siromakov in zločincov. Moderna žena je prav tako sposobna za materinstvo, kakor so bile ženske v starih časih, toda višji življenjski nivo, ki nudi obenem tudi njenim otrokom boljše življenske pogoje, jo sili, da se udeležuje konkurenco na delovnem trgu, da pomaga možu v borbi za obstanek. Električni in mehanični napredki je poenostavil gospodinjstvo. Izobrazba je razširila ženino obzorje daleč za meje prejšnjih generacij. Telesna kultura, pametna moda, pogostoto bivanje na svežem zraku in večje razumevanje higiene je v veliki meri dvignilo zdravstveni nivo žene. Moderna žena gleda dela daleč nadkriljuje žene starejših časov, ona lahko vodi gospodinjstvo in skrbí za deco, obenem pa pomaga možu dobivati sredstva za življenje. Gesto naše dobe mora biti kviliteta, ne pa kvantiteta.

Vsak moški ni docela usposobljen za zakonskega moža ali očeta. Povsem napačno je naziranje, da bi se mogla ženska kot kemik, pisatelj, oglasnki agent, zdravnik, izdajatelj, urednik ali ravnatelj trgovskega podjetja z večjim uspehom uveljaviti v kuhih ali otroških sobah. Prepričana sem, pravi Rosita Forbes, da bi bili izgledi bodočih generacij mnogo boljši, če bi smatrala žensine in moški očetovstvo za višje poslanstvo. Poklic izven doma je najboljša priprava za potrebljivost in vse one lastnosti, ki so v materinstvu neobhodno potrebne. Bodoča pokolenja bodo moralna trdo delati. Ni daleč čas, ko ne bo več višjih slojev, ki žive v brezdelju. Moderna žena ne sme slepo stopiti v zakonsko življenje in postati mati samo zato, da zadosti svojemu nagonu, marveč mora razmišljati tudi o tem, kakšno dedičino in kakšne izglede lahko nudi svoji deci. Čim širši bo materin delokrog in njen duševno obzorje, tem bolj bo razvit v njenih sinovih in hčerah smisel za praktično življenje.

Francoski dramatik in član akademije E. Brieux, ki je kot pisatelj med Francozimi zelo priljubljen, se je nedavno lotil enega najvažejših problemov povoje družbe, namreč zakona mladih ljudi. Pred vojno, pravi Brieux, —

nik:

Kadar bomo mrtvi

Moj prijatelj je bil nekam čuden človek. Strašno rad je kaj takega pravil, kar je vzbujalo v človeku neprijetne misli in mu kalilo veselje. Kadar je najlepše sijalo solnce, ko se je vse okrog smejala narava, ko je najbolj bujno poganjalo cvetje in kipelo življenje, pa je začel goroviti o smrti!...

Tako me je nekoč dohitel na binčkošno nedeljo in mi zaklical:

— Hoj, ti, čakaj no malo! Povem ti, kaj se mi je noco sanjalo!

— Gotovo kaj lepega! sem pripomnil, okrepljši se.

— Ne, nič lepega! Sanjalo se mi je, da sem umrl.

— Bodti tako dober! Ali ne vidiš, kako veselo sonce sije na nebu? Če ne veš nič boljšega...

Solnce lahko veselo sije! Njemu ne bo treba še tako hitro zatisniti očesa! Vsač za večno ne. Za naju pa ni nič prezgodaj, ako misliva včasi na smrt. To kar sem sanjal, je vsekakor zanimivo, pa tudi počitno!

— Pa pripoveduj torej, ako ni drugače!

— Predvsem ti moram povedati, da je ob smrti malce drugače, kot si načadno predstavljamo. Duša ne odfrči takoj pred sodni stol, ko se je ločila od telesa, temveč ima še nekaj odloga in časa, da se lahko še enkrat ozre po svetu. Lahko obišče tudi še svoje znance in prijatelje. Od tod spomin! Najraje pa se suče duša ob mrtvaškem odru

o materinstvu moderne žene, pred 30. letom, meni francoski Brieux.

je bilo vprašanje, je-li pametno poročiti se v zgodnji mladosti, vedno in povsed lahko. Odgovor je bil vedno nikalen. Zdaj pa odgovarajo ljudje na to vprašanje: *Zakaj pa ne?* Mladi ljudje se zdaj ženijo, kakor da zakonsko življenje ni eden najkočljivejših problemov. Po vojni so se omagali vsi temelji socialnega življenja in nesigurnost, ki jo čutimo na vseh poljih, vpliva tudi na zakonsko življenje. Življenje je kratko, ločitev zakona lahka in enostavna, čemu bi torej človek tudi tega ne poskusil, si misli mladina. Toda naša mladina še ni našla svojega lastnega življenjskega cilja. Cleleba med svojimi poklici ali pa se loti posla, za katerega sploh ni usposobljena. Z enako površnostjo in brezbrinjnostjo sklepajo mladi ljudje tudi zakone. Kmalu se pa prepričajo, da ločitev ni tako lahka, da je treba imeti mnogo denarja in da postane tudi ločenči mož ali žena težko breme.

Največ trpe pri tem ženske. Če morajo živeti v skromnih razmerah, se čutijo odrezane od družbe, v kateri so bile vajene občevati, če pa žive v dobroli gmotnih razmerah, vidijo okrog sebe samo žene enake usode in starosti, ki jih ne morejo prepričati, da ima življenje svoje trajne vrednote. Roditelje vidijo le redko in če jih že vidijo, jum nočajo potožiti svojih nadlog, ker se sramujejo. Zakonsko življenje postane neznosno, mladi zakoni se prepirajo in si sami grene življenje. Dete, ki bi morda prineslo v hišo uteho in zadovoljstvo, mora iz gospodarskih ozirov izostati, a često stopi med mlade, da zakone še ljubosumnost in tako se izpremeni domačiognjišče v pekel. Ženi je zakon vse, ker mu je žrtvovanla ne le svoj dom, marveč tudi svoji socijalni položaj. Zato je razočaranje tem hujše. Le redki so med mladimi zakoni srečni zakoni. Na tisoč zakonov, sklenjenih v zgodnji mladosti, odpade komaj en srečen. A vendar je ta igra s srečo splošno priljubljena. Po mojem mnenju, pravi Brieux, bi se pred 30. letom ne smel nihče poročiti.

Človek izven težnosti

Človeštvo je imelo vedno drzne načrte. Čim so se nekateri posrečili, je zasnovalo takoj nove, še drznejše. Človek hoče biti že od pamтивeka svoboden kakor ptica, rad bi se odtrgal od zemlje in letal po zraku. Zgradil si je balone, s katerimi se je dvigal pod oblake, toda to mu je bilo še premalo. Začel je graditi aeroplane na zrakoplovne, s katerimi zdaj že leta visoko in daleč. Pa tudi s tem še ni zadovoljen. Še vedno ga prikleva na zemljo, njena težnost in človeku se zdi, da ga ta prirodna sila omrejuje v njegov osebni svobodi. Rad bi se odtrgal od zemlje in poletel na druga nebesna telesa.

Nemški učenjak H. Noordung je objavil te dni zanimivo razpravo "Problem poleta v svetovje". Mož prihaja na podlagi tehničnega in fizikalnega proučevanja do prepričanja, da je polet v medvezdno prostranstvo in povratek na zemljo mogoč. Toda zaenkrat je to še mogoče samo v teoriji, kajti človek še nima na razpolago letala, s katerim bi se mogel dvigniti iz območja težnosti. Zanimivo pa je, kajko si nemški učenjak predstavlja bivanje človeka v svetovnem prostranstvu na razdalji 35.000 km od zemelje.

V prostoru, kjer ne deluje več težnost, bi se moral človek prilagoditi povsem novim razmeram. Predmeti, ki se tam gibljejo, se premikajo v ravni smeri tako dolgo, da naletete na oder. Hoja je tam sploh nemogča, ker nini težnosti, ki bi vlekla noge k tloru.

ter poslavila od telesa, ki je bila z njim tako dolgo združena, kar je gotovo jalo lepo od nje. Tudi do groba ga spremjava. In šele ko je pogrebni obred končan, se dvigne v nebeške višave. Pa še nekaj! Kakor hitro je duša oproščena zemeljskih vez, je vsevidna in vsevedna! Vsakemu človeku vidi v srce, vsakemu bere lahko misli v glavi. Umetno, da se je izkušala moja duša s tem okoristiti!

Najprej se je zanimala za to, kakačuča prešinja spriča žalostnega dogodka mojo soprog, moje otroke in bližnje sorodnike. In kaj sem doznan? Moja žena je bila res potrta, a venomer jo je izprečevala misel: "Če bi bil umrl štiri, pet let prej, bi bilo bolje zame! Še bi se bila morda omožila, taka pa — kdo ve!" — O, za nos bi jo bil prijet in stresel, toda — duša nima prstov! In otroci? Tega, da sem jim bil dober in skrbem oče, se niti eden ni zavedal! Pač pa so se po tihem blagovali, da ne bodo več pod mojim strogim nadzorstvom. Nehvaležni!... In drugi bližnji sorodniki?... Ce bi bil vsakemu izmed njih zapustil vrečo denarja, bi se bili morda še krotili, tako pa so zmrduje se vzdlikali: "Naj umrije! Kaj pa smo imeli od njega?" — Taki so, vidiš, sorodniki!

Lahko si misliš, kako ljubezno so šele tuji ljudje govorili o meni!

— De mortuis nil nisi bene! pravijo. Kaj pa še! Le poslušaj!

Znanci iz hiše so me prišli kajpakda kropiti. Bolj iz radovednosti seveda, če sem se res napotil v krtovo deželo, kot

Če bi se hotel človek premakniti s kraja v kraj, bi si moral pomagati z rakami. Notranjost zračnega torpeda ali rakete, ki bi jo izstrelili v medvezdno prostranstvo, bi moral biti opremljena z držali, kakrsne imamo v tramvaju. Človek bi se oprijemal držal in premikal, ne da bi bil v nevarnosti, da ga inercija njegovega premikanja vrže ob steno rakete. Zato bi bilo dobro notranjost rakete tapecirati. V raketni, ki bi drvela v svetovje, bi bilo smrtno nevarno ločiti se od tal, kajti vsako telo, ki se premakne, se ne ustavi več. Nobene stvari bi ne mogel človek obesiti ali položiti na tal, ker bi ne vise, niti ležala, marveč bi občivala v brezračnem prostoru. Zato bi bilo treba vse dobro pribit. Sedeti na stolu ali ležati na postelji bi bilo nevarno, kajti pri najmanjšem sunku bi stol ali postelja odletela. Pri delu bi se moral človek privezati k tloru ali k steni. Spal bi lahko stojec, sede ali leže. Umetati bi se ne mogel drugače, nego da bi namakal brisačo v vodo. Tudi vode bi ne mogel pititi iz kozarca, marveč bi jo moral iztiskati iz tube. Iz tega je razvidno, da načrt poleta v medvezdno prostranstvo ni tako lahko izvedljiv, kakor si mislio tehniki, ki se z njim pečajo.

Predrzen, len in cincen

Londonski listi objavljajo senzacionalne izvlečke iz korespondence matere zadnjega nemškega cesarja Viljema II. z njenimi angleškimi sorodniki. Cesarsica je iz strahu pred nemškimi voluni izročila pisma v varstvo siru Ponsonbyu. Iz teh pisem je razviden cesarski odpor proti Bismarcku in njenemu najstarejšemu sinu. O Viljemu je pisala, da se mora šele naučiti, kako je treba sposovljati nazore drugih ljudi. Viljem je kačor dete, ki odtrga mnogi nogo in misli, da je to ne boli.

Ko je Viljem II. posebil svojo mater ob bolniški postelji njenega očeta v San Remu, se je vedel kakor običajno zelo drzno. Njegov zgled je posnel malci princ Heinrich. Ko je Viljem zasedel prestol, je mati pisala o njem, da je len, predrzen in cincen. Predolgo se je vzgajal v Bismarckovem duhu in zato nima razumevanja za pravo in brezpravje, za hvaležnost, viteštvom, spoštovanje in ljubezen do svojih roditeljev, je trdila o svojem sinu v nekem pismu. Lahko si mislimo, kako je občeval nadutji nemški cesar s svojo materjo, če je bila prisiljena tako pisati o njem.

Ko je Viljem II. poselil svojo mater ob bolniški postelji njenega očeta v San Remu, se je vedel kakor običajno zelo drzno. Njegov zgled je posnel malci princ Heinrich. Ko je Viljem zasedel prestol, je mati pisala o njem, da je len, predrzen in cincen. Predolgo se je vzgajal v Bismarckovem duhu in zato nima razumevanja za pravo in brezpravje, za hvaležnost, viteštvom, spoštovanje in ljubezen do svojih roditeljev, je trdila o svojem sinu v nekem pismu. Lahko si mislimo, kako je občeval nadutji nemški cesar s svojo materjo, če je bila prisiljena tako pisati o njem.

Skojbo vprego iz Metza v Pariz

Lavorike berlinskega in körnskega izvoščka ne dajo spati restavratemu v Metzu Forgesgangu, ki bi rad postal slaven in je prišel na originalno idejo. Častilniki mož je sedel nedavno v vozičku, zavil se je v zimski kožuh in krenil proti Parizu. Zapregel je dve kozi, ki bosta morali vleči voziček z gospodarjem od Metza do Pariza.

Mož hoče doseči rekord s kojbo vprego. Upa, da bo do božiča že v Parizu in da bo na sveti večer sedel dočima na lavorikah kozjih uspehov. Negre mu pa toliko za rekord, kolikor za reklamo in za stvari v mesku 20.000 frankov.

Divjanje pisanega avtomobilista

Pisanost je često kriva avtomobilskih nesreč. O nesreči, ki jo je zakrilil jian Šofer, ie te dni razpravljajo sodišče. Zagovarjati se je moral tvorničar Hubert Tomc. Nesreča se je pripetila v oktobru in je zahtevala tri človeške žrtve.

4. oktobra se je peljal inženjer Rudolf Reizer s svojo ženo in sinčkom z motornim kolesom proti Beljaku. V nasprotni smeri je naglo in precej brezobzirno vozil Tomc, s katerim sta se peljala še dva znamca. Vsi trije so bili pisanji, kajti prekročili so vso noč.

Prav praviš! se je razveselila prva ob tem odgovor. Saj mi, kar nas je v hiši, ga ne bom pogrešali! Velik sitne je bil!

Da, imel je povsod svoj nos, tudi tam, kjer ga ni nič brigalo! Povsod je hotel imeti red, sam red! Tam med testimi stenami ga bo zdaj imel!

— Kaj pa ona?

— Mislim, da se ji bo precej utepal! Nemara, da ne bo poslej več tako pokoncu hodila!

— Meniš, da jo kdaj mine nadutost?

— Jo, moralna, ako ne bo nič pod palcem!

— Njej prav za prav privoščim! Najle bo bolj ponizna!

V tistem hipu se je moji ženi zahotel, da je pogledala zopet po meni.

— O, gospa! sta zagosteli prijatelji, hitreji naproti. — Ko bi vedeli, kako vas občivaljeva! Najiskrenje sočutje! Obe sva jokali!

In začeli sta si brisati z robcem suhe oči!

Ko sta bili odšli, sta prišli dve drugi znanci iz hiše in takoi sta se jima začimali jezikja.

— Ali se ti ne zdi, da že predolgo leči! Tako pusto je, ako je mrlč v hiši!

Tome pri volanu ni bil siguren in zato se je avtomobil lovil v vijugah po cestah. Za prvim večjim ovinkom je prišlo do katastrofe. Avto se je z vso silo zaletel v motorno kolo in ga pregrasil. Vsi trije pijani avtomobilisti, ki so ostali nepoškodovani, so se sicer takoj streznili in pomagali nesrečnim žrtvam, toda pomoč je bila prepozna. Inženjer je bil že mrtev, njegova žena in otroček sta pa umrla med prevozom v bolnico.

Tome pri volanu ni bil siguren in zato se je avtomobil lovil v vijugah po cestah. Za prvim večjim ovinkom je prišlo do katastrofe. Avto se je z vso silo zaletel v motorno kolo in ga pregrasil. Vsi trije pijani avtomobilisti, ki so

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Komada.

Dočim so igrači za mizo, kjer se igrati farao, srevali zadnje odločilno potezo, je naglo vstala od mize maska v trioglatem klobuku, tista, ki je tako divno igrala. Stopila je k Safii, rekoč:

— Grofica, dož, ki ga ljubite, vas ne ljubi.

— Kdo ste, gospod?

— Igrač, ki poznava vse ugodnosti, kar jih more nuditi maska. Prihajam, da vam dan dober svet. Gre za vašo glavo, če se necej ne zapustite Negove Visokosti.

— Govorite jasno.

— Govoril bom kratko in jasno. Sreči ste bili tam, kjer je bil on. Bili ste v Ghettu, pri židu Ottalu.

— S kom pa govorim?

— Z možem, ki poznava vse, njege na tu nihče ne požira. Z možem, ki obžahuje doža in ki ve, da mu bo ljubezen usodna.

— Govorite jasno.

— Torej naprej pomislite, kaj je pomenil njegov beg s čolnom in zakaj se je sreči takoj ustreljal, ko ste prišli s Tadejem k židu. Zianina vrata so bila zakljenjena in ključa ni bil v ključavnici. Vsak večer je hodil k židovi hčerkki, vsak večer je vas zapustil zavolio druge.

— Te je res!

— Res je pa tudi, da je sam silil v nevarnost. Vaš ljubček se igra z ognjem.

Maska je nadaljevala z zamolklom glasom:

— Zahajal je v hišo... k ljudem... Nagnij se je h groficiemu ušesu in ji zaščetal grozno, pretresljivo taino. Grofica je preblela ko žid. Sapo ji je zaprla in napeto je poslušala. In vsaka beseda, ki jo je slišala iz ust maskiranega neznanca, se ji je zdela tako strasna, kakor da govorji marmornati lev na doževi načaja.

— Hvala, — je dejala. — Hvala, storili ste mi usluge. Kdorkoli ste, vohun ali prijatelji, to ni važno. Vrnite se na svoje mesto. Zdaj vem dovoli.

— Kdo je prinesel te dukate? — je vprašal inkvizitor Griman. — Vi veste to, gospa, — se je obrnil h grofici.

— Tale deklina, — je dejala grofica in pokazala na Ziano.

— Jaz! — je vzkliknila židova hčerka.

— Vi? Kdo vam jih je dal?

Ziana se je zaman ozirala po dvorani. Vsi gospodje so si bili v maskah podobni. Igrac z zabožki zlata je bil že izginil brez sledu.

— V imenu državne inkvizicije, — je nadaljeval Griman, — aretrirajte to deklino! Vi pa zaplenite vse zlato, kar ga je na mizi!

Inkvizitor je oddaljal povelja četji vojakov, ki so prišli z nasajenimi hajonetmi. Vojaki so se nekaj časa borili z igrači, ki so hoteli v zadnjem hipu rešiti svoj denar. Nekatere maske so potegnile meče. Zmešnjava je dosegla višek. Prevračali so stole in dukati so se trkali po tleh. Kmalu je pa navalila množica na stopnišče, odrinila je stržanje in hitela iz palače.

— Bogme, — je mrmral markiz, — to je imenitno poglavje za moje zapiske.

— Pravica, pravica, Visokost! — so klicali plemiči, zbrani okrog doža.

— Pravici bo zadoščeno, gospoda, — je odgovoril Alessandro.

VIII.

Nastavljen past.

Ko se je v markizovem spremstvu vrnila v svojo palačo, se je začela Safia bat za svojo kožo.

— Da, osvetila sem se, — je dejala, — toda to se je zgodoval po navodilih bogatega neznanca. Kdo je bil ta mož? Ne vem. Moji osveti je nudil prelahko orožje. Morala sem ga sprejeti. Alessandro me je varal. Varal je mene, on, ki mi je bil ves čas zvest, on, ki sem mu zaupala, ki sem ga brezmejno ljubila. Je židova hčerka kriva? Rekli so mi, da je, in Ottalovo pričevanje je grozno. Ni dvoma, da je kriva. Dož je zahajal vsak večer k židu, bil je domenjen s to deklino. Kakoj je prebledel, ko je Griman položil roko na Zianino ramo! Ona in njen oče sedita zdaj v ječu.

— Priznajte, grofica, da ste pravčno razkrinkali krivce. Da ni bilo vas, bi bil ob ves denar. Toda ta neznanec, ki je nas vse obigral, mora biti v zvezi s hudičem. Izrabil je zmešnjavo v igralnici in odnesel pete. Stavim glavo, da je zdaj... Ali veste, grofica, da je beneška igralnica vražji brlog. Tam igrate proti papirnatim figuram.

— Ziana, Ziana! — je spregovorila grofica zamišljeno. — Ziana, vi ste jo videli, markiz. Se včeraj mi je bila draga bitje, saj sem jo visoko cenila in ljubila. To je bilo dete, katero bi vsaka mati rada objela kot svojo hčerkko. Danes je to nekaj angel zla iz pekla, polnega sene, slaperij, laži in hinavščine. Pa naj človek veruje angelskemu smehljaju, maski čestnosti in pajolanu lepot, ki ga pest cekinov vsak čas lahko strga z obrazu! Nevesta pred poroko, židova hčerka vzgojena kot nuna! Poglejte v duo tega srca, pa boste videli greznico. Približajte se tej liliji, pa postane črna in umazana. Usoda je menda hotela, da se je ta čednost pokazala v pravi luči baš v igralnici. In dož, dož, v takem brlogu! Ponosni in samozvestni Alessandro, ki sem ga tako brezmejno ljubila! Ta Alessandro je postal suženj podle dekline. Da, to je res, o tem ni dvoma... taki so ljudje. Ljubite, in jaz sem vedno ljubila. Bodite slepi, in jaz sem še zdaj slepa. Bodite mladi in lepi, in včeraj mi je dejal, da sem, pa dobiti za nagrado strast in ljubomnost, ki vam prinese v hišo nezvestobo. Smejte se mojemu tannjanu markiz, semejte se Safii, toda na mojem mestu bi tudi vi righneli. Smejte se moji osveti, toda ona je sveta.

— Ne, madame, ne smejem se, — je odgovoril markiz, — kajti zadeva je resna in vaša osveta je pravčna. Doževa protekejo je ščitila Ottala in zato je postala njegova hiša naenkrat zločinska, njegova hčerka zločinka, on pa njen pojaz. Toda vprašam vas še enkrat, kdo je vam to povedal, kdo je odpril to sramoto? Sivolasa Ottalova glava pada prav tako pod krvnikovim mečem, kakor dražestna Zianina glavica. Ne smejem se več grofica, ne smejem se več grofica, ne smejem se več, zdaj drhtim za obtoženko in za doža.

— Za doža pravite?

— Čujte, grofica beneška republika je baš danes izgnala mnogo židov. Strogi in pošteni Ottale je bil izvzet, kajne? Kdo ga je rešil? Dož. No torej, s tem je povedano vse. Sai veste, da beneško plemstvo ni nič kaj zadovoljivo z Alessandrom. Danes ga kličejo, naj kaznuje žide, iutri ga pa obtožijo. Bil

— Motite se, maskirani gospod, — je odgovorila židova hčerka plaho. — Nisem dovolj srečna, da bi vam mogla nujno prinesi srečo.

je prijatelji moža, cigar hčerka je igrala s ponarejenim denarjem. Od kod ji je zlato? Ne vem. Toda Ottala mora to vedeti in povedati. Po zmagoščnem izrazu na Grimanjevem obrazu sodeč mu je ta zagonetka znana. Sa je zadrtel ko je pregledoval zabožke in denar. A zakaj bi ne obdolžil zdaj tudi doža, kakor so Ottala? Verjemite mi, grofica, tu niste več na varnem. Zakaj bi beneško plemstvo ne nastopilo tudi proti židovemu prijatelju? Benetke niso Pariz, njihova pravica je nerazumljiva in hodi često po čudnih potih. Ziana je vas posečala, vi ste doževa ljubica. Kai čuda torej, če se bodo pri vas informirali o zločinu židove hčerke. Bežite, kajti jutri utegnejo tudi vas posaditi v ječo, morda v isto, v kateri sedi Ziana.

— Groza me obhaja, markiz. Toda pobegniti? S kom? Z dožem? Glejte, iztrgati Alessandra iz Benetk pomeni isto, kakor odtrgati list od vejice. Da, še preveč čutim to..., on me ljubi še v drugi vrsti, njemu se potrebe Benetke kakor ribi voda. Čez dan v svetu kot senator služeč republiki kakor služi človek bogu, zvečer kot pustolovec, ki se klati po mestu in išče zabave, kakor drugi ljudje počitka. Čudovit nemir, duh, cigar misli so mi vedno tuje. Odkrito rečeno, markiz, do danes sem mislila, da je njegova ljubica slava. Včasih sem si ga rada predstavljala kot strogega bogabogičega meniga, prezgodaj ostarelega, toda še vedno lepega. Glejte, on ima temperamenten značaj, ki je ženskam všeč, bleda lica in čelo, divine, sasajte oči, ki včasi zažare. Njegove srce je polno iskrenosti, plemenitosti in energije. Danes je miren kakor nebo, jutri razburjen kakor morje. Njegove solze so dagocene, kati pri meni zelo redko plaka. Kadar pa plaka, plaka poštano. Čemu te solze? Ne vem. Govorijo v dnu tega srca, pa boste videli greznico. Približajte se tej liliji, pa postane črna in umazana. Usoda je menda hotela, da se je ta čednost pokazala v pravi luči baš v igralnici. In dož, dož, v takem brlogu! Ponosni in samozvestni Alessandro, ki sem ga tako brezmejno ljubila! Ta Alessandro je postal suženj podle dekline. Da, to je res, o tem ni dvoma... taki so ljudje. Ljubite, in jaz sem vedno ljubila. Bodite slepi, in jaz sem še zdaj slepa. Bodite mladi in lepi, in včeraj mi je dejal, da sem, pa dobiti za nagrado strast in ljubomnost, ki vam prinese v hišo nezvestobo. Smejte se mojemu tannjanu markiz, semejte se Safii, toda na mojem mestu bi tudi vi righneli. Smejte se moji osveti, toda ona je sveta.

— Grofica, — je dejal markiz, — v Parizu sem poznal neko Ano Floro, puštolovko iz papeževe države, ki se je bahala, da ima neomejen vpliv na odlične može samo zato, ker je gostilničarjev hčer. Mikavnost ženske iz njihovih slojev očara se tako plemenitega in inteligentnega moža. A edina želja mogete tega sveta je živeti v miru.

Neznanec se je vrnjal v mizi. Poteza, ki so jo tam snovali, je bila morda zadnjina. Oči vseh igračev so bile uprte v mizo, stave so vsi potrojili.

— Ali bi nam ne hoteli privoščiti sreče? — je vprašal Casanova židova hčerko. — Preprčan sem, da roka mlade in lepe dekleck prinaša srečo. Glejte, z vami je govoril dož, naš vladar. Ko ste govorili z njim, se je vam celo zjasnilo in žarek nove nade je vam zjasnil v očeh. Ziana, vi ste tu kakor mavrica na oblačnem nebnu. Neznanci plemiči vam gotovo ponudi vrečico dukatov. Saj je radodaren in širogruden, ker dobiva. Sprejmite torej dar tega bogatega igrača in igratje z nami.

— Motite se, maskirani gospod, — je odgovorila židova hčerka plaho. — Nisem dovolj srečna, da bi vam mogla nujno prinesi srečo.

— Ali bi nam ne hoteli privoščiti sreče? — je vprašal Casanova židova hčerko. — Preprčan sem, da roka mlade in lepe dekleck prinaša srečo. Glejte, z vami je govoril dož, naš vladar. Ko ste govorili z njim, se je vam celo zjasnilo in žarek nove nade je vam zjasnil v očeh. Ziana, vi ste tu kakor mavrica na oblačnem nebnu. Neznanici plemiči vam gotovo ponudi vrečico dukatov. Saj je radodaren in širogruden, ker dobiva. Sprejmite torej dar tega bogatega igrača in igratje z nami.

— Motite se, maskirani gospod, — je odgovorila židova hčerka plaho. — Nisem dovolj srečna, da bi vam mogla nujno prinesi srečo.

— Motite se, maskirani gospod, — je odgovorila židova hčerka plaho. — Nisem dovolj srečna, da bi vam mogla nujno prinesi srečo.

Stružnice
razne stroje in orodje, avtomobile in motorje kupim. Ponudbe poslati na F. Bajec, Ljubljana, Karlovška cesta 4. 82-T

Dvoudružinska hiša

(nova) z vrtom in električno razsvetljavo 15 min. od glavne pošte, se udobjno proda. Ponudbe na upravo lista pod »Solnčna lega«/2082.

Zaganje drv
z motorno žago. Urjan Franc, Vilharjeva cesta 28-20. 16-T

Gospodinčna

izčiši službo vzgojiteljice. Zmožna slov. in nemškega jezika. Naslov 15. novembra. Ponudbe na upravo lista pod »Vzgojiteljica«/2095.

Gostilna

na prometnem in večjem industrijskem podjetju na Deželi se izčiši v najem. Ponudbe na upravo lista pod »Gostilna«/2093.

Stanovanje

I do 2 sob s kuhinjo in pralnino, 160 m² mima strančka (2 osebe) v novi ali stari hiši. Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje«/1832.

Obleka

temna, za srednjo pastavo, skrajno nova, in nočni PLASC poncen na prodaj. Poizvede se v upravi tega lista. 1836

Uradnik

s prakso, zmožen slovenskega, nemškega, italijanskega ter nekoliko francoskega jezika, 160 m² službo v pisarni. Izrael je tudi v lesni stroki. Ponudbe na upravo lista pod »Uradnik«/2034.

Sokol

Poziv JSS za 1. decembra 1928

Vsem bratskim župam, društvom in članstvu JSS.

Drugi sabor JSS v Zagrebu 1924. leta je sprejel državni praznik 1. decembra tudi za sokolski praznik. Z oziroma na to posilja poslano starešinstvo na predlog savezne organizacije proslavljega odbora vsem bratskim župam, društvom in vsem članstvu JSS sledči poziv: Vsa društva brez izjeme so dolžna in obvezna prislati v dan.

Naš Savez je proslavljal kot reprezentant sokolske organizacije v zemlji letos oficijelno in nadveč svetovanje prvo desetletnico osvojilja in uveljavljanja ter obstoja naše države na Kosovem polju ob prilikah VI. pokrajinškega zleta v Skoplju. In 1. decembra mora prislati vsako naše društvo državnih in sokolskih praznikov v svojem področju članstvu Jugoslavije. Načini in organizacija proslave prepričamo poeditnim društvom; pri tem se prilagodijo krajevnim okoliščinam in razmeram, v katerih žive.

Bratska društva so ipak dolžna, da se drže pri prislatvi 1. decembra sledčih navodil:

1. Društveni starosta, načelnik ali predstavnik naj govorji prim. govor, v katerem naj posebno povdari važnost letosnjega 1. decembra z ozirom na prvo desetletnico osvojilja Jugoslavije.

Temu prigodomu govoru in duhu vse proslave naj posluži kot temelj in vodilna misel naša deklaracija, ki smo jo podali 7. septembra t. l. na Kosovem polju.

2. Opozori naj se članstvo na II. jugoslovenski vsesokolski zlet 1. 1930. v Beogradu, za katerega se moramo že sedaj najintenzivnejše pripravljati.

3. Prihodnje leto 1929, proslavi naše Sokolstvo desetletnico obstoja Jugoslovenskega Sokolskega Saveza. V vseh naših društvenih naj se razvijejo intenzivno sokolsko delo. Člani, članice, deca in naraščaj naj napočnijo sokolske telovadice, ker le v njih se more vršiti prava sokolska vzgoja.

4. Letošnja proslava 1. decembra naj služi porasti in razmahu sokolskih vrst in sistematični sokolski propagandi med narodom.

5. Svečana naj bo pri prislatvi 1. decembra zaobljuba novega članstva. Zaobljuba, ki jo izvajajo bratje in sestre za starost, ki se glasi: Zaobljubljam se, da hočem vestno in zvestno izpolnjev

Puskarna Kaiser
se je preselila na
Kongresni trg štev. 9
v poslopje Kina Matice (desni lokal)

Velika izbira — najnižje cene

Dvokolesa od Din 1000—
Sivalni stroji od „ 1400—
Otroški vozički od „ 240—
Motorji po najnižji ceni.
Oglejte si pred nakupom na ologu. Prodaja na obroke.
Ceniki franko.

„Tribuna“ F. B. L. Ljubljana, Karavanska cesta št. 4.

**PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D.
LJUBLJANA**

prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo:

PREMOG domači in domovinski za domač
kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vseh vrst

KOKS givarniški, plovčarski in plinski

BRIKETE

Prometni zavod za premog d.d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta štev. 15/l.

Šivalni stroji
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev
iz lastne tovarne — 15 letna garancija —
Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.
PISALNI STROJI „ADLER“ — KOLESA
iz prvih tovarn, „Dürkopp“, „Styria“, „Waffenrad“ (Orožno kolo) — PLETIČNI STROJ.
Ji vedno v zalogi — Posamezni deli toles
in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke. — Ceniki franko in zaston.

IVAN JAX i SIN LJUBLJANA. Gospodsvetska 2

Spominjajte se Tabora!

Ivan Zakotnik 379
mestni tesarski mojster.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za
palace, hiše, vile, tovarne, cerke in zvonike. — Stropi, razna
bla, stopnice, ledenece, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesnih mostov, jezov in mlinov.

PARNA ŽAGA. 16 L TOVARNA FURNIRJA.

Najboljši brnski blagov,
zajamčeno čisto volneni
moški in damske blagovi
Zadnje novosti za
jesensko in zimsko sezono
razpošilja starorenomirana
zaloga tvornice sukna
Siegel - Imhof, Brno

Palackého tř. 12 (Československá)
Naivečja izbira. Najnižje tvorniške cene.
Na zahtevo vzorec zaston in poštn. prostro

UNDERWOOD

mis. in s roč. im. s etovni sloves Nad 2 000 000 strojev v prometu Nedosegliju v trpežnosti in vseled tega najcenejši

Lud. Baraga LJUBLJANA Telef. 2980 Selenburgova ulica 6

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju)

Urejuje: Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno: Fran Jezerec — Za upravo in usmerjalni del lista: Otto Christof — Vas v Ljubljani

Marija Urbas nasl.
Vsespoložno znana stara tvrdka
nudi pristne kranjske klobase na drobno in veliko.
Vsako soboto špecialiteta pečenice (Bratwürste).
Komenskega ul. 16.

I. Stjepušin
LAGNER, Jurjevska 57
priprava najboljše
tambure, fize, šole,
partiture in ostale po-
trebčine za
vsa glasbila.
Odlikovan na
pariski izložbi.
Ceniki franko.

1 kg sivega opulenega perja 70 Din, napol belo 90
Din, belo 100 Din, bolje 125 Din in 150 Din, mehko
kor po 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. Pošiljanje carine prost, proti povzetju, od 300 Din naprej
poštni nini prost. Vzorec zaston. Blago se tudi za-
menja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na
Poštništvo rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni

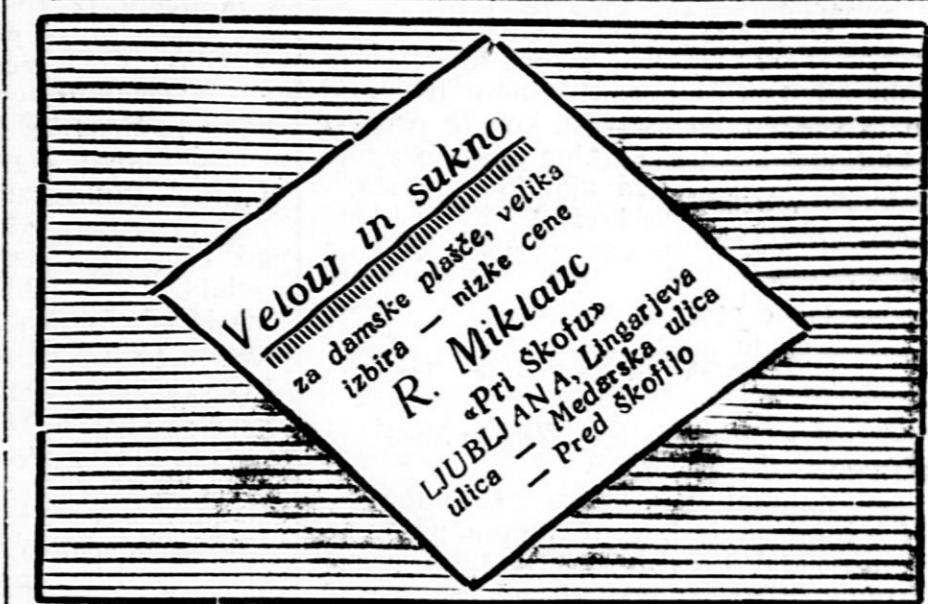
PUH — PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

Mehanično umetno vezenje
entlanje, ažuriranje, tambu-
riranje in predtiskanje
najcenejše in najfinije
pri

Matek & Mikeš
Ljubljana, Damatinova 13

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače
Knjiga krojaštva
za samouke o prikrojevanju moških oblačil
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige!

Za dom!
za šivilje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER
šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla
(obšiva), veze (šika), krapa pe-
ričilo in nogavice. Brez vsakega
preminjanja plote in drugo je
stroj v minutih pripravljen ali
za vezanje in ravno takoj hitro
zoper za navadne šivanje. — Po-
leg vseh prednost, ki ih za-
vezata šivalni stroj STOEWER,
je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in
oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,
Ljubljana, Selenburgova 6, I.

Brezplačno pouk v vezovanju, rabí
aparativ itd. — Ugodni plačilni
posojil. — 15letno lamsvo

15letno lamsvo

15letno lamsvo

Orijentalski salon TEHERAN'

na Sv. Petra cesti št. 44

ima v zalogi več sto krasnih

perzijskih preprog

Osobito opozarjamamo na

3 stare dragocene originale

neznanega vira in ki stanejo po 50—, 60— in 70—
funtov šterl., dasi so vredni mnogo več.

Vabimo ljubitelje starih perzijskih umetnin, da si ogle
dajo to redkost.

Male vodne moči

od ene četrtinke konjske sile se more danes izkoristiti
po ceni in racionalno za električno razsvetljavo in pogon
strojev s pomočjo najnovnejših izdelkov specijalnih malih
turbin z direktno kuplovanjem in samoregulirajočo se di-
namo po izumu prof. Petersena. Ni treba nikakega nadzor-
stva po mesece dni. Električna kurjava in ogrevanje ter
kuhanje za vsako hišo in pogon vseh mogočih strojev
direktno ali v oddaljenosti.

Maschinenfabrik Esslingen, Cannstatt

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

Inženiersko preduzeće „POKRET“
BEOGRAD Knez Mihajlo Venac 13.

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja
vsakovrstnih vrednostnih papirjev, de-
viz in valut, borzna naročila, rednimi
in krediti vseh vrst, ekskompt in in
kaso menic ter nakazila v tu in in-
zemstvo safe - Dennisit Ltd. Itd.
Brzovalke: Kredit, Ljubljana. — Telef.
2110 2157 2549 Interurban 2700 2800